Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	12Co/37/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6120224285
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Denisa Šaligová
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2023:6120224285.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcu: PFM Nitra, občianske združenie, sídlo Štúrova 11, 949 01 Nitra, IČO: 42119952, zastúpeného JUDr. Petrom Križanom, advokátom so sídlom Koceľova 2, 949 01 Nitra, proti žalovanej: F. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, XXX XX R., zastúpenej JUDr. Daliborom Motyčkom, advokátom so sídlom Štefánikova trieda 52, 949 01 Nitra, o zaplatenie sumy 7.239,10 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 8C/1/2020-123 zo dňa 23.07.2021 takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovanej priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou na súd dňa 31.01.2020 domáhal zaplatenia sumy 7.239,10 eura s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť z dôvodu, že žalovanej bola Slovenským pozemkovým fondom vyplatená suma 12.239,10 eura, hoci žalovaná postúpila pohľadávku zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 19.02.2016 na právneho predchodcu žalobcu (Občianske združenie W. J.). Pohľadávka žalovanej voči Slovenskej republike, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“), vznikla z dôvodu uzatvorenia kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX - W.-K medzi SPF a V. J., predmetom ktorej bol aj predaj pozemkov pôvodného vlastníka J. S., starého otca žalovanej, vo výške 12.239,10 eura, pripadajúcej na žalovanú, pričom za postúpenie pohľadávky jej právny predchodca žalobcu zaplatil 5.000 eur. Zaplatenie sumy 5.000 eur je predmetom konania vedeného pod sp. zn. 10C/139/2017, a preto sa žalobca domáha len zaplatenia rozdielu hodnoty postúpenej pohľadávky v sume 12.239,24 eura a sumy 5.000 eur.

2. Súd prvej inštancie sa po preukázaní dátumu vyplatenia finančných prostriedkov žalovanej dňa 21.12.2016, ktoré malo založiť bezdôvodné obohatenie, stotožnil s procesnou obranou žalovanej vo vzťahu k premlčaniu, pričom uviedol, že žalobca si svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ak k nemu vôbec došlo, neuplatnil v lehote 3 rokov, čo malo za následok premlčanie jeho práva. Konštatoval, že návrh na vydanie platobného rozkazu bol na Okresný súd Banská Bystrica podaný dňa 31.01.2020, pričom premlčacia doba podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka uplynula dňa 21.12.2019. Žaloba bola na súd podaná viac ako mesiac po uplynutí premlčacej doby.

3. Vo vzťahu k námietke žalobcu o úmysle žalovanej sa bezdôvodne obohatiť, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca v súvislosti s úmyslom žalovanej poukázal len na sumu 5.000 eur, ktorá

predstavovala cenu za postúpenie pohľadávky a táto nie je predmetom tohto sporu. Súd ďalej konštatoval, že pokiaľ mala žalovaná za to, že zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatným právnym úkonom (pričom nakoniec zmenou zákona išlo o právny úkon, ktorý aj keby bol platný, je neúčinný), tak v podstate sa žalovaná domáhala svojho práva v medziach spravodlivosti a suma jej vyplatená zo strany SPF nemôže nijakým spôsobom zakladať bezdôvodné obohatenie; najmä, ak sa domohla iba toho, čo jej patrí. Odplata za postúpenú pohľadávku vo výške 5.000 eur bola žalobcovi vrátená. Žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, o aký úmysel zo strany žalovanej malo ísť. Zákonodarca zmenou zákona reagoval na podobné situácie, aké vznikli aj medzi stranami sporu, pretože žalovaná by bola bývala ukrátená, ak by k zmene zákona nedošlo. Ak zmluva o postúpení pohľadávky bola neúčinná a strany sporu si navzájom vrátili, čo si mali plniť, možno uzavrieť, že vzťahy medzi stranami sporu sú v plnom rozsahu vysporiadané. Keďže žalobcovi sa nepodarilo preukázať priamy, ani nepriamy úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť, súd žalobu zamietol a úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Súd rozhodnutie vo veci samej oprel o ustanovenia § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Namietal porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia, nesprávne právne posúdenie veci, a tiež, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. b), f) g), h) CSP). Poukázal na ustanovenia § 19 ods. 8, § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Uviedol, že na základe uvedenej zmeny v právnom poriadku je zrejmé, že akákoľvek zmluva o postúpené pohľadávky vyplývajúcej z plnenia finančnej náhrady z depozitného účtu SPF, uzavretá po 01.09.2017, je absolútne neplatná. Vzhľadom na všeobecný zákaz pravej retroaktivity sú zmluvy uzatvorené pred týmto dátumom považované za platné a účinné. Žalovaná o existencii pohľadávky v čase oslovenia pôvodným žalobcom nemala žiadnu vedomosť. Pôvodný žalobca zidentifikoval neznámeho vlastníka J. S. ako jej právneho predchodcu s jej osobou a s jej potenciálnym dedičským nárokom, obstaral všetky potrebné doklady pre úspešné prededenie predmetnej pohľadávky a znášal aj všetky s tým súvisiace náklady. Žalovaná sa jedine zúčastnila dedičského konania, podala žiadosť o vyplatenie peňažnej náhrady, prisvojila si okrem už skôr prijatého plnenia za postúpenie pohľadávky aj celé plnenie peňažnej náhrady od SPF, pričom voči pôvodnému žalobcovi podala žalobu bez vzájomnej povinnosti vrátenia prijatého plnenia za postúpenie ako aj trestné oznámenie. Má za to, že v danom prípade pôvodný žalobca uzatvoril so žalovanou platnú zmluvu o postúpení pohľadávky a zo strany žalovanej došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu. Napriek platne uzatvorenej zmluve žalovaná podala v tom čase duplicitnú žiadosť na SPF o vyplatenie peňažnej náhrady v celom, t. j. aj v už raz platne postúpenom rozsahu, čím znemožnila vyplatenie postúpenej peňažnej náhrady pôvodnému žalobcovi. Dňa 21.12.2016 žalovaná prijala na svoj bankový účet duplicitné plnenie od SPF a prisvojila si nielen celé plnenie zo SPF, ale aj už predtým pôvodným žalobcom vyplatenú odmenu za postúpenú pohľadávku. Neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky sa žalovaná domáhala v konaní sp. zn. 14C/436/2016, v ktorom však nenavrhovala zároveň vrátiť vyplatenú cenu za postúpenie pohľadávky. Žaloba o zaplatenie sumy 5.000 eur sa viedla pod sp. zn. 10C/139/2017. V obidvoch konaniach bola žalovaná neúspešná. Žalovaná vrátila plnenie za postúpenie pohľadávky až počas exekúcie. Z uvedeného postupu žalovanej jasne vyplýva, že sa úmyselným konaním bezdôvodne obohatila, k čomu jednoznačne smeroval jej úmysel už v čase jeho získania. Na jeho výzvy neodpovedala a až do vykonania exekúcie nechcela vrátiť vyplatené plnenie za postúpenie pohľadávky. Nielen nereagovala na jeho výzvy ale aj úmyselne zatajovala vyplatenie plnenia od SPF. Jej úmyselným konaním došlo k situácii, že od 21.12.2016 až skoro do konca roka 2020, keď sa exekútorovi podarilo vymôcť pohľadávku, mala nielen celé plnenie od SPF, ale aj vyplatenú odplatu za postúpenú pohľadávku.

5. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rázne odmieta akékoľvek tvrdenia žalobcu, že v danom prípade mala od počiatku záujem sa bezdôvodne obohatiť na jeho úkor. Takéto tvrdenie je absurdné. Žalobca si práve z pohľadávok proti SPF vytvoril "biznis", tieto pohľadávky nadobúdal za zlomkové ceny z hodnoty pohľadávok bez akejkoľvek vedomosti postupníkov o výške pohľadávky proti SPF. Ako správne sám žalobca uviedol, vôbec nemala vedomosť o pohľadávke proti SPF, pretože sa tomu nevenovala. Bol to práve žalobca, kto vyvíjal na ňu nátlak za účelom postúpenia pohľadávky, čomu ona ako osoba vyššieho veku podľahla. O nekalých praktikách žalobcu a o skutočnej výške pohľadávky proti SPF, ktorú bez vedomosti postúpila pôvodnému žalobcovi, sa dozvedela až zo skutočností uvedených v dedičskom konaní po poručiteľovi J. S.. Ihneď po zistení týchto skutočností vypovedala

splnomocnenému advokátovi V.. J. K. udelené plnomocenstvo. Samotná skutočnosť, že uvedený advokát vystupoval v mene svojho združenia (pôvodný žalobca) na strane jednej a súčasne zastupoval ju na strane druhej, je absurdný a predstavuje exemplárny príklad konfliktu záujmov, evidentne za účelom dosiahnutia zisku na jej úkor. Na Okresný súd Nitra podala dňa 30.11.2016 žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu - Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 19.02.2016, ktorá bola vedená pod sp. zn. 14C/436/2016. Až následne za účelom ochrany svojich práv a chránených záujmov požiadala o vyplatenie pohľadávky z SPF, ktorá bola po celý čas súdnych konaní v úschove. Dňa 22.11.2017 podala návrh na zmenu žaloby, pričom svoj petit rozšírila o vlastnú povinnosť vydať prijaté plnenie 5.000 eur v prípade určenia neplatnosti právneho úkonu. Poukázala na systematické a účelové konanie žalobcu v rozpore s dobrými mravmi, kedy žalobca namiesto toho, aby navrhol v rámci prebiehajúceho konania vysporiadanie sumy 5.000 eur (ktorú v prípade určenia neplatnosti bola pripravená vrátiť a vždy mala za to, že ju musí vrátiť), účelovo podal samostatnú žalobu o zaplatenie (vedená na OS Nitra pod sp. zn. 10C/139/2017), výlučne so zištným zámerom získať náhradu trov konania na jej ťarchu. Po vydaní rozhodnutia vo veci samej mala záujem o vyplatenie peňažných prostriedkov, čo druhej strane tlmočil aj jej právny zástupca. Právny predchodca žalobcu však napriek tejto skutočnosti podal návrh na vykonanie exekúcie, a to bez akejkoľvek telefonickej čí písomnej zmienky, čo považuje za maximálne neetické, keďže rozhodnutie súdu rešpektovala a chcela plnenie uhradiť. Na základe tohto konania sa opäť žalobca obohatil o trovy exekučného konania a spôsobil jej tak majetkovú škodu v podobe trov exekučného konania. Od momentu, keď zistila, že bola zo strany žalobcu oklamaná a podvedená, vykonávala všetky kroky v súlade so zákonom a snažila sa cielene brániť nekalým praktikám žalobcu, ktorý sa celkom zrejme chcel a stále chce na jej úkor obohatiť. Nikdy nemala záujem sa obohatiť na úkor žalobcu, čo sa v žiadnom prípade ani stať nemohlo, vzhľadom na výsledky daných konaní. Ku dnešnému dňu poctivo uhradila žalobcovi všetky svoje záväzky, zatiaľ čo žalobca sa pri prvej príležitosti svojej povinnosti (na úhradu trov v tomto konaní) účelovo zbavil bezodplatným postúpením pohľadávky na evidentne nemajetné občianske združenie. Chronológiou sporov medzi žalobcom a ňou je nesporne preukázaný úmysel a postup žalobcu, ktorý sa bezcharakterne ženie za účelom dosiahnutia zisku, a to bez ohľadu na jej práva, resp. elementárnu spravodlivosť. Znenie zákona č. 180/1995 Z. z. je aj ku dnešnému dňu naďalej v platnosti, pričom postúpenie pohľadávok na tretie osoby je zo zákona vylúčené, a to s účinnosťou aj na právne úkony uzatvorené pred nadobudnutím novely. Záverom navrhla rozhodnutie potvrdiť a priznať jej nárok na náhradu trov konania.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Súd prvej inštancie v dôsledku vznesenej námietky premlčania správne skúmal jej opodstatnenosť. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Zásada hospodárnosti konania vedie konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 82/2009, 1 Cdo 43/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 231/2009, 3 Cdo 187/2013, 7 Cdo 305/2014). Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť

dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t. j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve.

8. Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

9. Z obsahu spisu vyplýva ten skutkový stav, ktorý súd prvej inštancie konštatoval v odôvodnení svojho rozsudku. Na jeho podklade bolo možné vyvodiť, že žalovanej bolo dňa 21.12.2016 Slovenským pozemkovým fondom vyplatené plnenie. Práve tento deň je rozhodný pre začiatok plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 21.12.2019. Keďže žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia (ak k nemu vôbec došlo) bola na súd podaná dňa 31.01.2020, bol záver súdu prvej inštancie o podaní žaloby po uplynutí objektívnej premlčacej doby, správny.

10. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie o chýbajúcom úmysle žalovanej získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaná považovala zmluvu o postúpení pohľadávky uzatvorenej s právnym predchodcom žalobcu za neplatnú a neplatnosti sa preto domáhala aj v občianskom súdnom konaní, pričom žaloba bola zamietnutá pre absenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a pre neprípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Žalovaná nemala záujem obohatiť sa a už vôbec nie obohatiť sa úmyselne. Žalovaná po tom, ako sa v priebehu dedičského konania dozvedela o výške pohľadávky, ktorá bola predmetom postúpenia, považovala zmluvu o postúpení pohľadávky za neplatnú z viacerých dôvodov, a preto požiadala SPF o vyplatenie peňažnej náhrady. Žalobca úmysel žalovanej obohatiť sa vo vzťahu k žalovanej pohľadávke nepreukázal. Aj pred súdom prvej inštancie a tiež pred odvolacím súdom argumentoval tým, že žalovanej mala byť suma 5.000 eur vyplatená duplicitne a z toho potom vyvodzoval jej úmysel obohatiť sa. Žalovaná suma však nie je predmetom tohto konania a žalobcovi bola po dosiahnutí úspechu v konaní o zaplatenie tejto sumy, žalovanou vrátená. Záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní úmyslu žalovanej bezdôvodne sa obohatiť považoval odvolací súd za správny, a preto nie je možné na daný prípad aplikovať ani 10 ročnú premlčaciu dobu tak, ako požadoval žalobca.

11. Záverom odvolací súd uvádza, že žalobca v žalobe a ani v priebehu konania bližšie nešpecifikoval, v čom malo spočívať bezdôvodné obohatenie žalovanej, či išlo o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, resp. majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Žalovanej bola predsa náhrada vyplatená v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. a žalobca bol ten, kto so žiadosťou o vyplatenie náhrady neuspel, pretože podľa § 19 ods. 8 citovaného zákona nie je možné náhradu za prevedené pozemky previesť na tretiu osobu. Súd prvej inštancie napriek tomu, že v bode 15. odôvodnenia skonštatoval, že suma vyplatená žalovanej zo strany SPF nemôže nijakým spôsobom zakladať bezdôvodné obohatenie, pretože žalovaná „sa domohla iba toho, čo jej patrí“, sa zaoberal aj námietkami premlčania vznesenými žalovanou v priebehu konania. V nadväznosti na to sa potom aj odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi a rozsahom odvolania žalobcu, vysporiadal s námietkou žalobcu o úmysle žalovanej bezdôvodne sa obohatiť.

12. Na základe vyššie uvedených skutočností sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, pretože nepreukázal, že na strane žalovanej došlo prijatím náhrady k bezdôvodnému obohateniu, a v prípade, že by k nemu došlo, bol by nárok žalobcu premlčaný. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

13. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, ktorej podľa § 255 ods. 1 CSP patrí náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania v celom rozsahu. Odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, vakom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne(dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).